

А.А. Романова, канд. екон. наук, доцент

Чернігівський національний технологічний університет

С.І. Сисоєва, канд. наук держ. упр., доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА УКРАЇНСЬКУ ТУРИСТИЧНУ ІНДУСТРІЮ

У статті розглядається основні наслідки процесів глобалізації в світі та безпосередньо в Україні. Наведені переваги та недоліки глобалізаційних процесів. Подано глобалізаційні фактори, які впливатимуть на туристичну сферу.

Проаналізовано особливості туристичної індустрії в глобалізованому суспільстві. Досліджено глобалізаційні процеси у туристичній індустрії України та подано висновки і рекомендації, як розвивати вітчизняну туристичну індустрію за умови глобалізації.

Ключові слова: *глобалізація, міжнародний туризм, туристична індустрія, візова лібералізація.*

Постановка проблеми. Глобалізація є одним з об'єктивних, невідворотних та, водночас, суперечливих процесів сучасного суспільства. Вона являє собою процес інтеграції національних господарств у світовий ринок, що супроводжується тісним переплетінням економік різних рівнів на основі транснаціоналізації та регіоналізації. Якщо проаналізувати галузі економіки, на які глобалізація справляє найбільший вплив, то перші місця будуть посідати туристична, інвестиційна та транспортна сфери. Водночас, ефектом глобалізації та її позитивним впливом на туристичну сферу різні країни користуються у нерівномірній ступені. Зокрема, Україна недоотримує у розвитку вітчизняної туристичної галузі від процесів глобалізації в порівнянні з іншими країнами. В основній частині статті буде розглянуто позитивні й негативні наслідки процесу глобалізації в цілому та у вітчизняній індустрії гостинності зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процес глобалізації у контексті впливу на туристичну галузь вивчається сучасними зарубіжними та вітчизняними вченими Ю. Беком [1], В. Джорджем [2], М. Вольфом [3], В.М. Зайцевою, О.М. Корнієнко [4], О.О. Любіцевою [5], Л.М. Устименко [6] та іншими. Кожен з названих дослідників розглядають проблему

глобалізації під певним кутом та її впливом на детерміновану сферу розвитку суспільства.

Вплив процесів глобалізації на туристичну індустрію вивчають міжнародні інституції, такі як Всесвітня туристична організація (UNWTO). Зокрема UNWTO розглядає глобалізацію як головний тренд та водночас детермінанту у розвитку сучасної туристичної сфери світу [7].

Однак недостатньо вивченими залишаються питання, пов'язані з аналізом сучасного впливу, практичними аспектами процесу глобалізації на туристичну сферу України.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження стану, переваг та недоліків глобалізації в цілому та її впливу на туристичну сферу України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головною рушійною силою розвитку світового господарства на межі ХХ-ХХІ ст. стала *глобалізація* – об'єктивний процес формування єдиних принципів світового устрою. Термін «глобалізація» походить від англ. global (світовий, загальний), який запровадили в науку в 60-х роках ХХ ст. теоретики «Римського клубу» Є. Ласло, Д. Медоуз, М. Месарович та ін. [8, с. 25]. Проте уніфікованого, остаточного, загальноприйнятого визначення цього поняття на сьогодні не вироблено.

Глобалізація охоплює всі сфери життя сучасного суспільства – економічну, політичну, соціальну. В економічній сфері глобалізація посилила взаємозалежність країн та призвела до формування єдиного економічного простору.

Наведемо *головні наслідки глобалізаційних процесів* на основні види економічної діяльності, такі як виробництво та споживання товарів і послуг, а також їхні складові (капітал, управління, інформація, технологія, ринки), що почали тепер організовуватись у глобальному масштабі.

Нівелювання національної ідентичності. У соціальній сфері відбувається поступова уніфікація способу життя та поширення західної масової культури. У політичній сфері спостерігається намагання світових геополітичних лідерів посилити свій вплив у всіх сферах життя та куточках земної кулі. У туристичній сфері – бажання на власні очі побачити та долучитися до культури і способу життя інших народів.

Вирівнювання соціально-економічного розвитку різних держав. Німецький економіст Х. Зіберт довів, що глобалізація вирівнює добробут різних держав (при тому, що розподіл доходів всередині країн залишається нерівним). Велика кількість національних господарств у період з 1975 року до початку 2000-х років поліпшили свій економічний стан як в абсолютному вимірі, тобто в розмірі ВВП на душу населення при постійних цінах, так і по відношенню до США як провідної економіки

світу [9, с.78]. Зокрема, Китай за останні 25 років, забезпечуючи реальне зростання ВВП близько 10% на рік, вивів з граничної бідності 422 млн. громадян. Це призвело до того, що китайці на сьогодні – найбажаніші міжнародні туристи для провідних туристичних дестинацій, адже обсяг виїзних китайських туристів сягнув 122 млн у 2016 р. та вони витрачають у подорожах найбільше серед усіх туристів світу [10].

Збільшення міграційних процесів. Значною мірою «вирівнюючому розвитку» сприяє мобільність робочої сили та інтернаціоналізація освіти. У стрімко розвиваються державах поняття brain drain (витік мізків) поступово здобуває позитивний сенс – brain exchange (обмін мізками). Студенти отримують освіту за кордоном, але використовують знання по всьому світу, працюючи в міжнародних компаніях. У провідних вузах США і Канади до 80% студентів – іноземні громадяни. За даними ЮНЕСКО, рівень міжнародної мобільності студентів за останні 25 років збільшився на 25%. До 2025 року кількість студентів, учнів за кордоном, становитиме близько 8 млн осіб [11].

Розглянемо *негативні та позитивні наслідки глобалізації* (табл.1).

1. Наслідки глобалізації в економічній сфері

НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Позитивні	Негативні
1. Економія на масштабах виробництва. 2. Поглиблення міжнародного поділу праці. 3. Більш ефективний розподіл світових засобів. 4. Мобілізація найзначніших фінансових ресурсів. 5. Підвищення продуктивності праці в результаті раціоналізації виробництва та поширення передової технології. 6. Розширення життєвих перспектив населення. 7. Кінцевим результатом глобалізації повинно стати загальне підвищення добробуту у світі.	1. Нерівномірний розподіл переваг: – серед країн – основну частину переваг одержують багаті країни або індивіди, що породжує загрозу конфліктів на регіональному, національному й інтернаціональному рівнях; – у галузевому розрізі – низка галузей програють від глобалізаційних процесів, втрачаючи свої конкурентні переваги через зростання відкритості ринків. Як результат, відбуваються хворобливі трансформації в традиційній господарській структурі, що потребують великих соціальних витрат. 2. Потенційна регіональна та глобальна нестабільність через взаємозалежність національних економік на світовому рівні. 3. Деіндустріалізація економіки – глобальна відкритість асоціюється зі зниженням зайнятості в обробних галузях, збільшенням питомої ваги зайнятості у сфері послуг. 4. Переведення виробничих потужностей у країни з низькою оплатою праці. 5. Збільшення розриву в рівнях оплати праці кваліфікованих і менш кваліфікованих робітників, зростання безробіття серед останніх.

Загальні процеси глобалізації та соціальної мобільності значно вплинули на розвиток туристичної індустрії. Зростаючі показники соціально-економічного розвитку дозволили багатьом громадянам держав, що нещодавно вийшли на світовий ринок, заощадити гроші на подорожі та туризм. Зростанню обсягів міжнародного туризму також допомогли збільшення інтенсивності подорожей через низькі цінові пропозиції авіакомпаній.

Вплив на структуру світового туристичного ринку. Процес глобалізації істотно змінив основні умови ведення туристичного бізнесу, що призвело до прискорення, інтенсифікації та вирівнювання ринку (рис.1). Попит на міжнародний туризм на сьогодні розвивається з такою ж швидкістю, як і сектор пасажирських авіап перевезень, а обидві ці сфери розвиваються трохи швидше, ніж середньозважені темпи зростання світової торгівлі та світової економіки в цілому. Так, наприклад, глобальна індустрія подорожей та туризму зросла на 7 % у 2017 р. (попри прогнози у 4 %-вий приріст) [12].

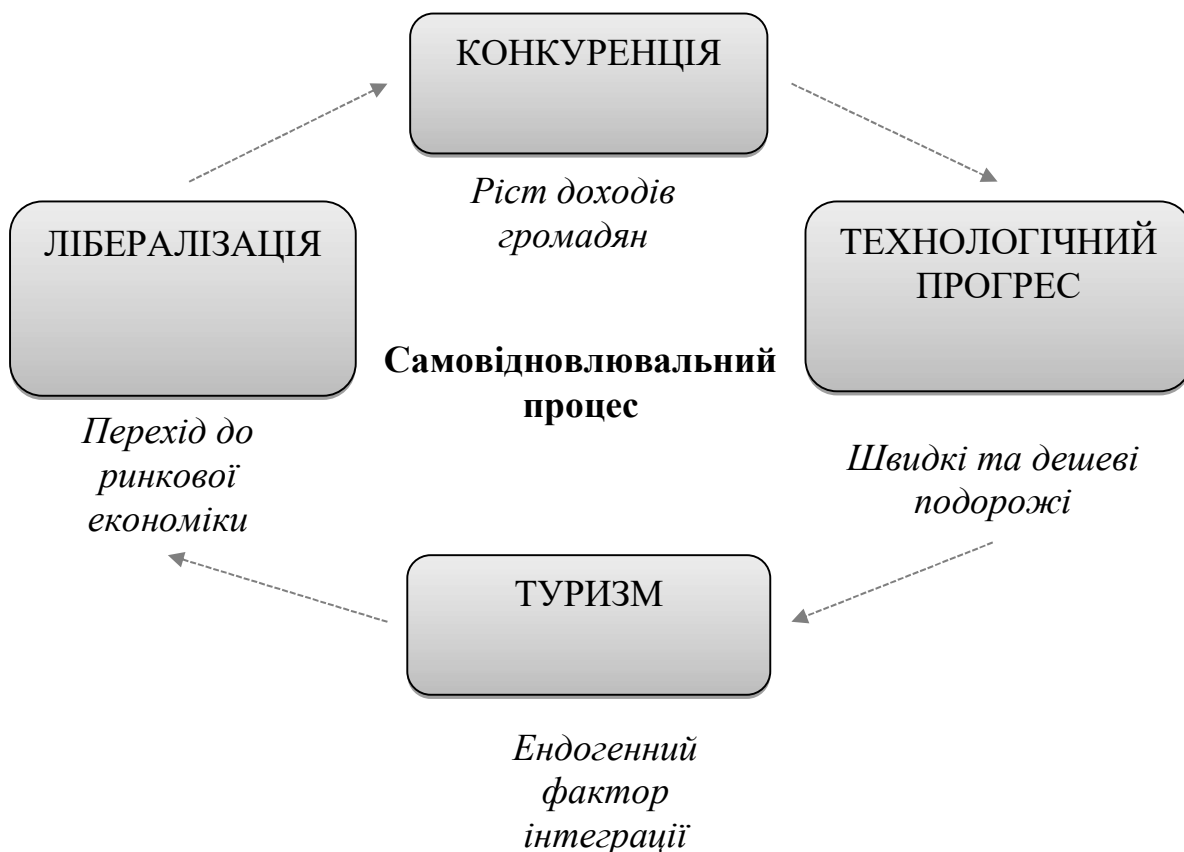

Рис. 1. Складові глобалізаційного процесу: прискорення – інтенсифікація – вирівнювання

Глобалізаційні фактори, які впливатимуть на туристичну сферу:

- 1) поступовий вихід зі світової економічної кризи, зростання купівельної спроможності, що призвело до можливості подорожувати;
- 2) зміна поведінкових стереотипів, популяризація культури подорожей серед широкого кола споживачів;
- 3) зменшення собівартості туристичних послуг за рахунок падіння цін на нафту та енергоносії, і, як результат, – здешевлення перевезень та витрат на електроенергію в закладах розміщення;
- 4) лібералізація візових режимів між багатьма країнами та умовного «стирання кордонів» й будь-яких інших бюрократичних перепон для пересування і подорожей;
- 5) роботизація та автоматизація процесів, використання штучного інтелекту призведуть до вивільнення великої кількості населення, які будуть отримувати базовий дохід, але при цьому матимуть достатньо вільного часу для туризму і подорожей.
- 6) розвиток інформаційних технологій, що призведе до зростання кількості онлайн-бронювання турів, закладів розміщення, квитків на транспорт, а відповідно, до легкості прийняття рішення про подорожування та здешевлення вартості послуг (Комп'ютеризована система бронювання (CRS) або Global Distribution Systems (GDS));
- 7) розвиток блокчейн технологій, що дозволяє створювати умови для справжнього вільного та конкурентного дистриб'юторського туристичного ринку;
- 8) реалізація геополітичних, а також транскордонних гуманітарних проектів як об'єднання країн в єдиний економіко-політичний та соціо-гуманітарний простір (Європейський Союз, Співдружність незалежних держав, «Один пояс – один шлях» тощо);
- 9) глобальні інфраструктурні проекти (будівництво Тайсько-Китайської залізниці, створення швидкісної магістралі Rail Baltica, що з'єднає столиці держав Балтики, будівництво нової залізничної колії «Китай-Киргизстан-Узбекистан» тощо);
- 10) фінансова інтернаціоналізація – запровадження єдиної валюти (євро, долар США), а також єдині системи безготівкового розрахунку (Visa, Master Card, Pay Pal) призводить до зручності подорожей;
- 11) розвиток транснаціональних корпорацій, що призводить до міграції робочої сили та швидких невідворотних змін у людській свідомості та особливостях поведінки, де подорожі та туризм вже стають необхідністю та посідають значне місце у житті сучасної людини;
- 12) превалювання «економіки вражень», де споживачам вже замало задовольняти тільки базові потреби, а необхідні емоції, споживання

нових вражень та залишення власних відгуків для інших споживачів, що дуже ефективно використовується у туристичній індустрії.

Окремої уваги заслуговує фактор глобальної *візової лібералізації* держав. Процес глобалізації забезпечує підтвердження «теорії порівняльних витрат» Девіда Рікардо [13]. Багато країн, які лібералізували візові режими та відкрили кордони для туристичних прибуттів, змогли скористатися відносними перевагами спрощення візового режиму та залучати кошти в економіку країни, завдяки витратам міжнародних туристів.

З огляду на поточні візові вимоги, приблизно 17% туристів стикалися з візовими вимогами для в'їзду до країни G20 у 2013-2015 роках. Реагуючи на подібні виклики, країни G20 дослідили, що мають можливість отримати від 20 мільйонів (низький вплив) до 112 мільйонів (високий вплив) додаткових міжнародних туристів до 2017 року, якщо застосують можливості для спрощеного візового режиму. Передбачається, що додаткові туристи будуть генерувати від 38 до 206 доларів США млрд. додаткових надходжень до економіки країн до 2017 р. Також додаткові візитери будуть створювати 3,1 млн додаткових робочих місць у секторі туризму до 2017 р.. Загальна кількість додаткових робочих місць (включаючи прямі, непрямі та індуковані наслідки) до 2017 р. досягне від 940 000 до 5,1 млн [14].

Особливості туристичної індустрії в глобалізованому суспільстві.

Сфера туризму є залежною від місця розташування формування турпродукту, адже неможливо перенести виробництво за кордон. Отже, економічні умови в країні є особливо важливими в контексті конкуренції на місцях, які зараз реалізуються на глобальному рівні. В країнах з перехідною економікою та країнах, що розвиваються, вартість робочої сили і обмінний валютний курс часто є сприятливими та конкурентоспроможними, а отже й переваги можуть бути суттєвими. Але їх можна добре використовувати лише у тому випадку, якщо держава здатна забезпечити функціональні та привабливі умови з точки зору туристичної інфраструктури, безпеки та гігієни (рис. 2).

Конкуренція туристичних дестинацій. Глобалізація у туристичній сфері призвела до розвитку туристичних дестинацій, і водночас до *всесвітньої конкуренції між ними*.

Зростання цін на нерухомість у туристичних місцях. В той же самий час збільшилася кількість закладів розміщення та, відповідно, це вплинуло на ріст цін на нерухомість у туристичних дестинаціях.

Рис. 2. Створення та реалізація турпродукту за умов глобалізації

Підвищення інтересу до збереження навколишнього середовища в туристичних дестинаціях. Провідні країни та країни, що розвиваються, але прагнуть бути туристичними, втілюють уніфіковані міжнародні екологічні стандарти та контроль за збереженням екологічних систем й цінностей культурної спадщини. Ці заходи є вкрай важливими для забезпечення сталого розвитку туризму та імплементації нових форм туризму, таких як екотуризм та сільський туризм.

Поява міжнародних туристичних альянсів, міжнародних туристичних організацій та транснаціональних туристичних операторів. Глобалізація спричинила створення як міжнародних інституцій, що співпрацюють з урядами країн в структурі геополітичних організацій (Всесвітня туристична організація в структурі ООН), так і міжнародних саморегулювальних організацій (Універсальний туристичний альянс (UTA)), а також транснаціональних туроператорів та авіакомпаній. Наприкінці 90-х років налічувалося більше 350 альянсів авіакомпаній і спостерігалася чітка тенденція до їх збільшення («Стар Альянс», «Уануорлд» тощо) [4].

Зростання сегменту мереж готелів відомих світових брендів. За умови, коли в світі не існує уніфікованої системи категоризації закладів розміщення, зростає попит саме на готелі мережі відомих брендів (Holiday Inn, Inter-Continental, Hyatt International, Hilton, Sheraton Hotels &

Resorts, Marriott International, Accor Group, Hilton, InterContinental, Rixos, Ibis, Radisson, Hyatt тощо). Адже споживач послуг може розраховувати на певний рівень сервісу в готелі певного бренду.

Щодо *характеру взаємозв'язків України з глобалізаційним світом* є одним з найважчих і найважливіших питань нинішнього розвитку. Незалежно від політичного курсу України, зовнішні глобальні виклики «форматують» внутрішній простір держави. Економіка, політика, екологія, релігія, інформація, безпека та багато інших ключових сфер розвитку держав вже давно не є вузьконаціональними.

Низка подій, пережитих Україною, і кроків, зроблених нею, сприяли поступовому входженню держави в глобалізований економічний простір. Так, важливим чинником її інтеграційних устремлінь стало надання Україні у 2005 р. США і Євросоюзом статусу країни з ринковою економікою [8, с. 7]. Вступ України у 2008 р. до Світової Організації Торгівлі (СОТ), підписання Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом у 2014 р. та запровадження безвізового режиму з державами ЄС у 2017 р. – найістотніші інтеграційні кроки України.

Проте місце України в світових глобалізаційних процесах, зазначає М.М. Грущинська, визначається дихотомічною природою її геоекономічних пріоритетів: бажанням вступу до ЄС і природним тяжінням до типологічно близьких країн пострадянського простору [15, с.18]. І цей історичний дуалізм не можна скидати з рахунків, а потрібно використовувати для реалізації поточних і перспективних завдань соціально-економічного розвитку держави.

Щодо *глобалізаційних процесів у туристичній індустрії України, то тут можна виділити наступні особливості:*

1) переважання виїзного туризму над в'їзним, що означає те, що у глобалізованому конкурентному просторі Україна виступає більше як ринок споживачів (туристів та прихованих трудових мігрантів), а не як виробник туристичного продукту на експортер туристичних послуг;

2) псевдо виїзний туризм, за яким приховані масштабні міграційні процеси (впродовж 2015-2017 рр. з України виїхало понад 2 млн. громадян з метою працевлаштування закордоном) [16];

3) лібералізація візового режиму із західними країнами, та водночас дуже неліберальні правила візового в'їзду з країнами Сходу, в тому числі з тими, де ВВП на душу населення значно перевищує український показник;

4) недостатність інфраструктурних проектів (гучно анонсовані транснаціональні проекти, такі як будівництво автобанів «Будапешт-Чоп», «Гданськ-Одеса», поки знаходяться в стадії розробки);

5) відносно високі (у порівнянні зі світовими) ціни на авіаперевезення, що спричинено неприродною монополією на українському авіаринку;

6) низький рівень оплати праці, зокрема зайнятих працівників у сфері туризму, що створює конкурентні умови для розвитку міжнародного в'їзного туризму в Україні.

Окремо зупинимось на запровадженні у 2017 році безвізового режиму з державами Європейського Союзу, як події глобалізаційного масштабу, на які покладалися великі сподівання.

За даними соціологічного дослідження, проведеного Центром Разумкова серед громадян України з 9 по 13 червня 2017 року з метою визначити наміри українців у зв'язку із введенням безвізового режиму з ЄС, більша частина респондентів (64%) має намір скористатися безвізом з туристичною метою. При цьому 41% з них планувало відвідати Польщу. Інші країни Євросоюзу для туризму назвали 42,8% українців [17].

Якщо співставити ці дані з реальними поїздками українців на територію ЄС, то можна зробити висновок, що не менше 15% поїздок до Польщі, кінцевим пунктом мають іншу європейську країну. Також серед цілей скористатися безвізовим режимом респонденти називали: візити до родичів та друзів (22%), ділові подорожі (18%), а 22% сподіваються працевлаштуватися за кордоном. Більшість населення (62,5%) знає, що безвізовий режим не дає права українцям на роботу в країнах Шенгену, проте 15% вважають, що таке право є [17].

Таким чином, виділимо *особливості функціонування безвізового режиму Україна – ЄС та його вплив на вітчизняну туристичну індустрію:*

1) низький реальний ефект використання переваг безвізового режиму для виїзду до країн ЄС з туристичною метою;

2) незначна (з огляду на перші тенденції) втрата прибутків представників національної туристичної індустрії;

3) значна втрата прибутків компаніями, які надавали послуги з оформлення документів для отримання Шенгенської візи;

4) поліпшення сервісу національної індустрії гостинності, формування більш якісного туристичного продукту у зв'язку із загостренням конкуренції, але водночас з можливістю запозичити кращий досвід гостинності у країнах ЄС;

5) розвиток прикордонної інфраструктури, який також вплине на активізацію зворотного туристичного потоку з країн ЄС;

6) зменшення пропагандистського впливу Росії завдяки активізації реальних контактів між українцями та громадянами ЄС.

Постійний об'єктивний аналіз наслідків запровадження безвізового режиму для України допоможе вчасно виявити тенденції, можливості та

виклики пов'язані з ним як для соціально-економічного розвитку країни в цілому, так і для вітчизняної туристичної індустрії.

Висновки та пропозиції. Таким чином, глобалізація є однією з визначальних ознак сучасної цивілізації. Глобалізація – неминучий та невідворотний процес сьогодення, що охоплює всі сфери життя, усі фактори та умови виробництва, усі його галузі та територіальні утворення. При цьому найбільший, здебільшого позитивний, ефект від процесів глобалізації відчувають розвинені країни світу – центри світової економіки. Водночас економічно слабкі країни є надзвичайно вразливими й часто беззахисними перед дією глобальних економічних, фінансових, технологічних та інших чинників. Така невідповідність вимагає створення національних і міжнародних механізмів-запобіжників, які б відвертали, пом'якшували негативний вплив глобалізації на внутрішній і світовий економічний розвиток.

Серед всіх сфер економіки глобалізація найбільше впливає на інвестиційну, транспортну та туристичну. Туристична сфера також зазнає трансформацій під впливом глобалізаційних чинників. Це необхідно враховувати суб'єктам туристичної діяльності під час планування стратегій розвитку.

Визначимо *основні соціально-економічні наслідки глобалізації в туристичній індустрії для України:*

- 1) гуманітарна інтеграція українців у європейський культурний простір;
- 2) зростання нелегальної трудової міграції українців до країн Євросоюзу під виглядом «туризму»;
- 3) відтік людського капіталу з України, що призведе до подальшої демографічної кризи, нестачі якісних робітничих та високоінтелектуальних кадрів, а також дефіциту Пенсійного фонду;
- 4) здешевлення робочої сили у країнах ЄС за рахунок українських трудових мігрантів;
- 5) збільшення частки онлайн бронювання туристичних послуг;
- 6) зменшення прибутків та переорієнтація бізнес-моделей, які працювали у сфері послуг щодо підготовки документів для візи у ЄС, з одночасним збільшенням прибутків та навантаження на ДП «Поліграфічний комбінат «Україна», який є монополістом у виготовленні біометричних паспортів.

Таким чином, глобальна економіка вимагає зваженої зовнішньоекономічної політики, а саме співпраці з міжнародними фінансово-економічними інститутами разом із врахуванням національних інтересів України.

Бібліографічний список: 1. Beck U. What is globalization? / Ulrich Beck. – Cambridge: Polity Press, 2000. – 180 с. 2. George, W. Globalization and Sustainable Development: The Role of Tourism. – Unpublished paper, School of Rural Planning and Development, University of Guelph, Canada, 2002. 3. Why Globalization Works. Martin Wolf. New Haven: Yale University Press, 2004. – 416 с. 4. Зайцева В.Н., Корниенко О.Н. Международный туризм и глобализация в современном мире // Вісник Запорізького національного університету. – № 2 (8). – 2012. 5. Любіцева О.О. Глобальні тенденції розвитку туризму / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук // Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. посібник / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2007. – С. 7-20. 6. Устименко Л.М. Туризм і глобалізація / Л.М. Устименко // Устименко Л.М. Основи туризмознавства: навч. посібник. – 2-е вид. / Л.М. Устименко. – К.: Альтпрес, 2011. – С. 70-80. 7. UNWTO. Tourism in a Globalized Society / UNWTO. – Alexandria, Egypt, 2003. – 126 с. 8. Грущинська Н.М. Теоретичні основи європейської інтеграції України: монографія / Наталія Миколаївна Грущинська. – К.: Видавець Корбуш, 2008. – 232 с. 9. Кваша С., Патика Н. Напрями і проблеми інтеграції України у світовий економічний простір // Економіка України: політико-економічний журнал. – № 9. – 2011. – С. 77-81. 10. Романова А.А. Китайські туристи як пріоритетні споживачі українського турпродукту // Актуальные научные исследования в современном мире: сборник научных трудов. – Выпуск 12(32). – Часть 10 (декабрь 2017 г.). – Переяслав–Хмельницкий. – С. 70-75. 11. UNESCO. Доклад ЮНЕСКО по науке: на пути к 2030 году [Електронний ресурс] / UNESCO // UNESCO. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002354/235407r.pdf>. 12. United Nations World Tourism Organization (UNWTO). [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://unwto.org>. 13. Ключко В. Глобализация и ее влияние на страны с переходной экономикой. // Экономика Украины. – № 10. – 2001. – С. 51-58. 14. The Impact of Visa Facilitation on Job Creation in the G20 Economies // UNWTO, WTTC. – 2012. 15. Спільник І. Економічний аналіз і виклик глобалізації // Економічний аналіз. – 2016 – № 3 – С. 15. 16. Романова А.А. Наслідки та виклики введення безвізового режиму з ЄС для туристичної індустрії України // Економіка і організація управління (Донецький національний університет імені Василя Стуса). – № 2(26) (2017). 17. Безвіз для України: громадська думка // Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://dif.org.ua/article/bezviz-dlya-ukraini-gromadska-dumka>.

А.А. Романова. С.И. Сысоева. Влияние глобализации на украинскую туристическую индустрию. В статье рассматриваются основные последствия процессов глобализации в мире и непосредственно в Украине. Приведены преимущества и недостатки глобализационных процессов. Поданы глобализационные факторы, которые будут влиять на туристическую сферу.

Проанализированы особенности туристической индустрии в глобализованном обществе. Исследованы глобализационные процессы в туристической индустрии Украины, а также представлены выводы и рекомендации, как развивать отечественную туристическую индустрию в условиях глобализации.

Ключевые слова: глобализация, международный туризм, туристическая индустрия, визовая либерализация.

A.A. Romanova. S.I. Sysoieva. The impact of globalization on the Ukrainian tourism industry. The main consequences of the processes of globalization in the world and directly in Ukraine have been studied in the article. The advantages and disadvantages of globalization processes have been presented. The objective of this article was to study the state, *pros and cons* of globalization in general and its impact on the tourism industry in Ukraine.

The globalization factors that will affect the tourism sector have been named: gradual withdrawal from the global economic crisis, the growth of purchasing power, which has led to the possibility of travel; change of behavioral stereotypes, popularization of the culture of travel among a wide range of consumers; reducing the cost of tourism services due to oil and energy prices fall; liberalization of visa regimes between many countries; the development of information technology, which has led to an increase in the number of online-booking of the tours; development of block technologies, which allows creating conditions for a genuine free and competitive distributor tourism market; realization of geopolitical and transboundary humanitarian projects; global infrastructure projects; the development of transnational corporations, which leads to labor migration; currency unification; the «economy of impressions» prevalence.

The features of the tourism industry in a globalized society have been analyzed. The globalization processes in the tourism industry of Ukraine have been researched and the conclusions and recommendations on how to develop the domestic tourism industry under the conditions of globalization have been presented.

Key words: globalization, international tourism, tourism industry, visa liberalization.